

SIKO:s höstresa till ålands skärgård

Hela gänget vid Hotell & Restaurang Gullvivan på Brändö. Till höger syns Brändöbon Björn Carneholm med sin bok *Iskultur i skärgården*, utgiven på eget förlag. Foto: Björn Sjöblom

Strålände brittsommarväder

Solen sken från en klarblå himmel när öbor från Stockholms skärgård, i SIKO:s regi, gästade Brändö skärgård två dagar i början av oktober. Att resan tog minst ett dygn ytterligare i anspråk är smällar man får ta som skärgårdsbo, vi är ju ändå rätt vana vid att allt tar längre tid när vi bor som vi bor. Tiden nyttjades dock till trevligt umgänge på finlandsfärjorna tur & retur, ett styrelsemöte hanns ju också med under resans gång.

Inbjudna av Brändö kommun

Det hela började med att SIKO fick en inbjudan av Brändö:s kommundirektör John Wrede, när han för några år sen i samband med ett EU-projekt besökte Möja. Han såg gärna att SIKO skulle göra ett återbesök på Brändö. Först ut blev Möja företagarförening som gjorde en studieresa till Brändö för att lära sig mer om fibernätsbygge enligt byalagsmetoden med hjälp av stödpengar från EU.

Istället för höstmöte

SIKO antog erbjudandet först i år och bestämde att resan fick ersätta SIKO:s höstmöte detta år. Reseledandet tog SIKO:s kassör Urban Gunnarsson hand om med god hjälp av Björn Sjöblom, båda medlemmar i Blidö-Frötuna Skärgårdsförening som är vana att arrangera bussresor till öar och kustsamhällen var och vartannat år för sina medlemmar. Eftersom Möja företagarförenings besök var en studie i bredbandsnät på öar föll det sig naturligt för SIKO att göra denna resa som en

SKÄRGÅRDENS INTRESSEFÖRENINGARS KONTAKTORGANISATION • BRÄNDÖ KOMMUN • BK FIBER

uppföljning och att även bjuda in fiberföreningar och Skärgårdsföretagarna i Stockholms skärgård att delta.

Brändö kommun

Att sällskapsresa i egen buss över ett pärlband av öar via vägbänkar och broar, som binder öarna samman, är intressant. En liknande resa, med samma buss och samma busschaufför Affe, gjorde SIKO i mars 2012 till Öckerö, även det en egen kommun endast bestående av öar, de flesta sammanbundna av broar och vägbänkar och liksom i Ålands skärgård att sjötrafiken går med bilfärja istället för persontrafik som ju är det vanligaste i Stockholms skärgård.

Guidad busstur

På Brändö blev vi inkvarterade på Hotell & Restaurang Gullvivan som egentligen var stängd för säsongen men öppnade upp för oss. Första dagen åkte vi på en rundtur och vår guide Thomas Sjöman, som till vardags jobbar på Brändö Lax, berättade om ö-samhället. Överallt kunde vi se förfallna växthus, det hade tråkigt nog blivit olönsamt med växthusodling sen EU-inträdet. Men landskapet var ändå öppet då en fårfarmare på fasta Åland arrenderade det mesta av åkermarken för odling av foder. Ensilagen skeppas sen iväg med stora pråmar till Åland. För att stimulera en ökning av befolkningen hade kommunen styckat av ett område vid Brändö by med strandnära tomter där el, vatten, avlopp och fiber dragits fram till respektive tomtgräns och som nu var till salu för ca 20 000 euro.

Vi hade turen att få titta in i den vitmålade träkyrkan då kyrkvaktmästaren jobbade på kyrkogården och kunde släppa in oss. Därefter fick vi komma till Brändös serviceboende där Thomas fru jobbar och som visade oss runt. Thomas tar oss sen till slaktanläggningen för Brändö Lax. Man odlar både lax och sik och kassarna finns utspridda på flera platser kring öarna. Thomas berättar också om öns idrottsverksamhet där han är mycket engagerad. Man har byggt en stor fin aktivitetshall på ön och sen några år tillbaka arrangeras "BrändöLuffen", en löpartävling för alla åldrar där den längsta sträckan är en halvmara lång.

Brändö Kumlinge Fibernät

Tillbaka på Gullvivan träffade vi Bengt Ejvald, föreståndare för Brändö Andelshandel, som tidigt var och fortfarande är engagerad i Brändö och Kumlinges fibernätsbygge. Den första utmaningen var att bygga ett stomnät som var kopplat till fasta Åland via Vårdö. I jämförelse med Stockholms skärgård där vi för ca 15 år sen fick ett stomnät utlagd för statliga pengar som utfördes av STOKAB (kommunalt stockholmsbolag), den så kallade stokabkabeln. Stomnätet sträcker sig alltså från Vårdö över fjärdar och kommunerna Kumlinge och Brändös öar. Ca 40 km sjökabel och 70 km luftkabel till en total kostnad av ca 1,6 miljoner euro varav ca 1,1 miljoner euro är bidrag från EU

SKÄRGÅRDENS INTRESSEFÖRENINGARS KONTAKTORGANISATION • BRÄNDÖ KOMMUN • BKFIBER

och Ålands landskapsstyre. När det var slutfört började arbetet med att bygga distributionsnätet. Idag har man via 5 noder ca 420 anslutningar till en kostnad av ca 1,35 miljoner euro. Kostnad per månad för tjänsterna i nätet är ca 40 euro för 100/100 Mbit (snabb internet), ca 15 euro för IP-TV och ca 1,70 euro för fast telefon.

Luftkabel på land (el och fiber) men även över vatten (fiberluftledning mellan öarna Brändö och Åva förbi Brändö Lax slaktanläggning). Foto: Nilla Söderqvist

Middag och mingel

Till middagen var några brändöbor inbjudna bland andra Evert Gustavsson som senare på kvällen underhöll med trubadursång, gitarrspel och lite prat samt Christian Pleijel från Kökar som nästa dag skulle hålla i en workshop för oss, på initiativ från John Wrede. Nu anslöt även vår värd, Brändös kommundirektör John Wrede tillika ordförande för BKFiber, som tillbringat dagen på Kökar. På Kökar hade man haft ett höstmöte där ett utökat samarbete skärgårdskommunerna emellan behandlats. SIKO stod för middagen och vi bjöds alla på lax och sik, mycket gott.

John Wrede

Foto: Björn Sjöblom

Workshop - Hur man läser av en ö

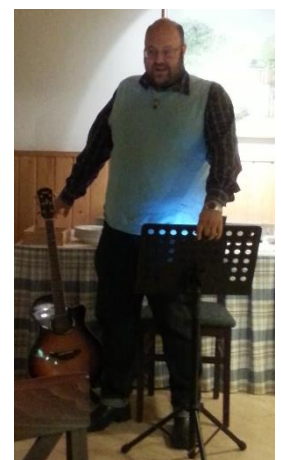
Dagen därpå, som startade med en god hotellfrukost, presenterade Christian Pleijel, författare till boken "Hur man läser av en ö", metoden som beskrivs i boken. I boken finns exempel på många öar i hela europa men idag koncentrerar vi oss mest på våra egna. På workshopen deltog kommunstyrelsens ordförande Margaret Lundberg, Tiina

Christian Pleijel

Foto: Joel Nordstedt

Eriksson (Lappo Gästhem) och Björn Carneholm, speciallärare och författare. Från Kumlinge kommun deltog Satu Numminen (näringslivsnämnden). Vi delades in i fyra grupper. Brändö/Kumlinge, Möja, Söderöra (här kom Yxlan med också) och Nämdö (även Runmarö och Dalarö ingick i Nämdögruppen. Vi hann jobba med de två första av sex kapitel, illustrerade som färgade "tänkarhattar":

Evert Gustavsson

Foto: Nilla Söderqvist

SKÄRGÅRDENS INTERSEFÖRENINGARS KONTAKTORGANISATION • BRÄNDÖ KOMMUN • BK FIBER

Kapitel 1 vit hatt = Fakta (neutralt och objektivt). Underrubrikerna var antal närvarande innevånare/besökare över alla årstiderna (besöksstryck på ön), energianvändning (ö-konomi), tillgänglighet och politik (styrelseskick).

Kapitel 2 gul hatt = Goda exempel, förebilder (optimism).

Övriga tänkarhattar (som vi alltså inte hann med):

Kapitel 3 svart hatt = Kritiskt omdöme. Vilka risker står ön inför? (Pessimism, försiktighet)

Kapitel 4 röd hatt = Känslor som vrede, hat och kärlek. (aningar, intuition, värderingar)

När man gått till djupet med de första fyra tänkarhattarna på just sin ö är det dags för nästa fas:

Kapitel 5 grön hatt = Kreativitet. Nya idéer, nya koncept, nya och oprövade sätt att lösa gamla problem.

Den sista tänkarhatten är ordförande/projektledarens/projektgruppens ansvarsområde, vad det hela ska leda till:

Kapitel 6 blå hatt = Agenda, kontroll över processen, fokus (sammanfattningar, slutsatser och beslut).

Hemresa

Det blev en mycket koncentrerad dag, med avbrott för lunch och eftermiddagsfika som Brändö kommun bjöd oss deltagare på, och med många öppna diskussioner kring våra öars likheter (en liten befolkning som är van att klara sig själv men som oroar sig för den negativa befolkningsutvecklingen) och olikheter (små ö-kommuner på Åland där hela befolkningen bor på öar mot våra skärgårdskommuner där ö-befolkningen är en liten del av respektive kommun).

Mycket nöjda tog vi plats i vår buss som nu styrde mot Åbo via färjan M/S Viggen. Ombord på färjan hittade vi vid anslagstavlan - modell större - Brändös kommuninformation för oktober där SIKO står med som en av månadens händelsepunkter. Det här med stor anslagstavla och folderställ för samhälls- och turistinfo borde väl vara något att ta efter på skärgårdsbåtarna som går i trafik i Stockholms skärgård?

Foto: Nilla Söderqvist och Björn Sjöblom

Sammanfattat av Nilla Söderqvist
v. ordf SIKO

Länkar: Brändö kommun www.brando.ax/sv/

Fler foton från resan: www.facebook.com/SIKO.Skargarden

Fotoalbumet: SIKO:s studieresa till Brändö i Ålands skärgård